

1983

gener

3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

febre

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

març

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

abril

5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

maig

2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

juny

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

juliol

4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

agost

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

setembre

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

octubre

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

novembre

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

desembre

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

PORTULA
Bolletí informatiu-cultural
del Grup d'Esplai Focs i Olles
(d'Escoltes de Mallorca)

Número 13, gener 1983

SUMARI

Premis I concurs de contes a Marratxí
Quatre de fresques
Moviment parroquial 1982
Aquest poble nostre
Facem les festes nostres
Esports
Guia escèptica de Ciutat: Teulades
de Sant Joan
La lluna i el sol (conte)
El sol no salió (conte)
"Cenicienta" moderna (conte)
Moix de teulada
Clarícies de llengua
Primitiu cristianisme balear
Zodiàc
Passatemp
Guia Musical de Mallorca
Un poc de tot
Goigs a Sant Antoni de Viana
Cada mes una cançó
La dama de Mallorca
Indicacions per als més profans
A la nostra Illa: Arquitectura
Curiositats impreses: Acc de l'oca
mallorquí (xilografia antiga
de la impremta Guasp)

Els articles publicats a
PORTULA expressen, únicament, l'opi-
nió de llurs autors

Depòsit Legal: PM 529/81

Portada: Antoni Canyelles

COL·LABORADORS

Mª Margalida Barceló i Rosselló
Baltasar Bibiloni i Llabrés
Miquel Bosch i Auba
Mª Dolors Calafat i Ribas
Antoni Canyelles i Oliver
Rafel Crespí
Verònica Gonzàlez
Jaume Llabrés i Mulet
Joan Gori Martí i Jurado
Antoni Oliver
Salvador Ortoneda i Colomar
Antoni Pascual i Nadal
Vicenç Sastre i Arrom
Gabriel Seguí i Trobat
Xisco Serra
Cristòfol Tries i Serra
Ramon D. Villalonga

Impressió

Pere Bibiloni
Antoni Mesquida i Amengual
Maria Palou i Creus

Redacció

Bernat Palou i Creus
Damià Perelló i Terrassa
Miquel Romaguera i Canyelles

Coordinació

Biel Massot i Muntaner

Realitza i edita:

GRUP D'ESPLAI FOCES I OLLES
S'Escola Vella

Pòrtol (Marratxí)

Els col·laboradors de la revista PORTULA, del Grup d'Espai Fosc i Olles; l'Ajuntament de Larratxi i la Caixa de Pensiones, sucursal de Larratxi han decidit atorgar els premis als següents contes presentats al

PRIMER CONCURS DE CONTES A LARRATXI.-----

Categoria A (de 5 a 10 anys)

2 PRIMERS PREMIS a "La lluna i el sol" de Joan Gori Martín Jurado
i "El sol no salíó" de Verònica González

Categoria B (d'11 a 15 anys)

PRIMER PREMI a "Centienta" moderna" de Mª Dolores Calafat Rivas
2 SEGONS PREMIS a "El bosc d'en Corbata Blanca" de Francesca Coll
i "En Tià i na Catalineta" de Pere Canyelles

Categoria C (de 16 a 18 anys)

PRIMER PREMI. Desert.
SEGON PREMI a "El brau dels set colors" de Gabriel Seguí Trobat

Categoria D (de 19 a 24 anys)

PRIMER PREMI a "La Trapa" de Miquel Angel Lladó i Ribas
SEGON PREMI a "Nunca sabré su nombre" de Juan Molinero Rodríguez

Categoria E (de 25 anys en amunt)

PRIMER PREMI a "El Puig Gurugú" de M^a del Carme Feliu Quadreny
SEGON PREMI a "Pasturar gavines" de Pere Estelrich i Lassutí

Han quedat com finalistes (totes les categories):

- "L'arbre sense fulles" de Francesc J. Lulet
- "Las sirenas" de Verònica González
- "El pajarito y yo" de Karilita Rigo Prats
- "Jonny y la bruja de la isla de los dinosaurios" de Jorge Sbert
- "Es nin que volia ser gigant" d'Empar Massip
- "El cielo" de Clara Antònia Ruiz García
- "Deixau-me un cleenex, per amor de Déu" de Rafel Crespí Ramis

A tots, enhorabona.

=====

El lliurament dels premis tindrà lloc aquest mes de gener. Oportunament comunicarem als guanyadors la data, l'hora i el lloc concrets. Els texts dels contes s'aniran publicant damunt aquesta revista durant els mesos vinents.

Quatre de fresques

Eleccions al col·legi "Costa i Llobera"

Se va elegir un nou consell directiu i un nou consell econòmic. Els elegits per dues bandes són: pel primer, Gori Biliboni Juan, Caterina Marquès Cardell, Manuel Manzano Maldonado i José Fernández Vázquez. Pel consell econòmic, els elegits són: Antoni Canyelles Dumas, Bernat Castell i Pere Remis Amengual. Aquest consell se reunirà a començ de gener.

Nou Restaurant.

Se diu "S'Altell" i està a l'avinguda Toni Maura d'es Pont d'Inca. Sempre hi ha exposicions i ara n'hi ha una d'en Vicenç i Na Pilar Sastre.

Obres.

Són varies i variades: a l'església; s'ha cobert d'una capa d'asfalt el terrat del dit edifici amb un cost total de 250.000 pts. además d'arreglar-se els cruïes i les lletres exteriors; -al camp de futbol: s'ha fet un boci de paret de pedra seca per tapar el portell que era massa gros. Además han seguit descoscant la paret i s'ha finalitzat la paret de la part de Pòrtol; -A Sa Cabaneta: S'han esfaltat els carrers interiors que uneixen els tres carrers llargs. Ja feia molts d'anys que s'havia demanat aquesta obra; a Pòrtol; s'ha atropellat molt la feina de les síquies de l'aigua. Són tres els compressors que hi fan feina.

Ròbos

Aquest mes han estat molts; un a les ceràmiques Vidal d'es Figueral però només se'n dugueren un parell de doblers que hi havia dins la caixa; un al tre a Pòrtol a Ca Na Pinet. Lo que més s'endugueren varen ésser calçons. I s'altre va ésser a s'hort d'en ros baix de Sant Marçal i s'endugueren un xot.

Pressupost Municipal:

Ha passat de 73 milions de pesetes de l'any 82 a 86 milions per l'any 1983.

Vacances

El batle tindrà 10 dies de vacances a principi de gener.

Una dels reis màgics de Sa Cabaneta:

Per primera vegada repartiran ses juguets per ses caçes ara que aquests no venen d'orient com sol ésser normal, sino que venen de Madrid ja que homés saben xerrar es castellà.

Una d'es rector de Sa Cabaneta:

Va convidar a tots els assistents a matines a menjar llet de metla i xocolata amb ensaimades.

Estrelles amb llums: Durant les passades festes de Nadal s'ajuntament va col·locar estrelles amb hom billetes de colors al centre de tots els nuclis urbans del Terme.

Premis de "Sa Nostra" amb motiu del "Dia de l'Estalvi".

En varen caure un parell a Pòrtol: 500.000 per Pau Escarrer Serveira, 50.000 per Caterina Amengual i 25.000 per Sebastià Salvà. Enhora bona a tots.

La nostra llengua a l'escola?

Tenim notícia que hi ha gent que se dedica a cercar signatures (= "firmes") per anar en contra de l'ensenyament del mallorquí a l'escola Costa i Llobera.

BENEIDES

Sant Antoni - 82

Diumenge, 16 de gener a les 4'00 a sa plaça de l'Església.

CONCURS DE CARROSSES

acte seguit, amb premis per a tots

Vos esperam !!

Grup d'Esplai Focs i Olles

PROFESSORA D' E. G. - B.

dóna classes particulars a Ciutat

Hores a convenir

Tf: 27 29 35

=====

Moviment Parroquial

MORTS 1982

20 Gener, 80 anys, Pereta Garau Serra
21 Gener, 70 anys, Catalina Canyelles Canyelles
3 Febrer, 79 " , Esperança Amengual Serra
4 Març, 18 " , Jaume Massanet Seguí
21 Abril, 65 " , Antoni Pujol Frau
13 Juliol, 93 " , Margalida Rotger Cañellas
3 Agost, 63 " , Miquel Serra Frau
21 Agost, 67 " , Bartomeu Cañellas Rigo
4 Setembre, 76 anys, Catalina Moll Bestard
11 Setembre, 67 " , Miquel Capó Colom
14 Setembre, 78 " , Joan Amengual Cañellas
25 Octubre, 75 " , Francesc Morro Bibiloni
1 Novembre, 92 " , Catalina Cañellas Vallespir
1 Desembre, 81 " , Pere Barrera Morro
1 Desembre, 76 " , Maria Ramis Cañellas
4 Desembre, 44 " , Mateu Creus Seguí
8 Desembre, 69 " , Joan Amengual Serra
16 Desembre, 80 " , Catalina Tur Roig
27 Desembre, 99 " , Antonia i Juan Homar

MATRIMONIS 1982

21 Març Gabriel Rotger Bibiloni amb Magdalena Morro Coll
21 Agost Joan Bordoy Serra amb Francisca Cañellas Trias
11 Octubre Soewifo Van Minnem amb Victoria Medina de la Red
16 Octubre Miquel Llompart Alós amb Francisca Bestard Serra

BATEIGS 1982

El dia 10 de Juny es varen batejar els següents nins:

Margalida Ramis Capó
Carles-Albert Gálvez Martínez

El dia 25 d'és mateix mes:

Pere-Joan Fuster Busto
Antoni Enseñat Cañellas

El dia 3 d'Octubre:

Martí-Daniel Comas Llabrés
Maria Carme Bestard Ramis
Catalina Morro Comas
Francesc Capó Cañellas

El dia 28 de Novembre es va batejar a:

Joan Cañellas Serra

El dia 8 de Desembre es va batejar a:

Miquel-Angel Darder González

AQUEST POBLE NOSTRO

En Pancràs Pinya, "Don Pancràs", és un senyor molt conegut i estimat a la Vila de Pòrtol. Aquest senyor viu a Ciutat però els caps de setmana, festius i vacances els passa, juntament amb la seva família, a una casa que té llogada a la nostra vila.

Aquest senyor és molt conegut de tothom però qui més el coneix són els joves de la vila, perquè don Pancràs ha fet molt per al jovent, ha aconseguit formar moltes vegades clubs juvenils. Aquest senyor, fa un grapat d'anys va formar un grup de joves adolescents aïllat local de l'Església de Pòrtol. Ell mos ensenyava i mos donava conferències sobre sexualitat i problemes juvenils. Ens explicava temes molt interessants. Era realment una iniciativa molt positiva i educativa de cara a informar i formar una veritable realitat sobre el tema sexual de les persones, era una idea molt bona duita a la pràctica perquè; de fet, mos donà durant molt de temps aquestes conferències i mitjançant diapositives ens anava explicant tot lo que sabia i havia llegit sobre aquest tema tan obscur i poc desenvolupat i explicat. Ningú havia gosat fins aquell moment donar unes conferències d'aquest caire. Problemes i punts de discòrdia entre el senyor Rector de la Parròquia, don Cristòfol Tries i ell varen fer que don Pancràs deixàs els locals de l'església i traslladàs les reunions a ca-seva. Els joves seguïrem anant setmanalment al nou lloc. Després, no se perquè ni perquè no, es va desfer, crec que per manca de temps de don Pancràs, i no se tornaren reanudar.

Després d'algun temps don Pancràs es va dedicar durant els caps de setmana a organitzar un nou grup de joves per a fer festes amb música que ell mateix duia i muntava, perquè els joves passassin una bona estona de diversió i alegre companyia els dissabtes vespre.

Moltes de vegades ha format un grup de joves i s'ha desfet després d'un cert temps. I n'ha tornat formar d'altres, inclús amb gent procedent d'antigues formacions. En definitiva, lo que don Pancràs intenta i ha aconseguit moltes vegades és divertir, distreure i convida amb el jovent de la Vila. I ho ha aconseguit i segueix fent-ho molt bé perquè malament hi hagi vegades que el grup format es separi o hi hagi problemes entre ells s'han tornat arreglar i s'han fet amics altra vegada.

Don Pancràs mai ha cobrat un duro per fer això, mai ha volgut fer un grup juvenil amb intencions lucratives ni mai ha volgut fer aquestes festes per treure'n profit econòmic o interès. Simplement lo que vol ell són amics, amics joves i vells amics. Ell ha ajudat en diverses ocasions al Grup d'esplai Focs i Olles amb els seus aparells musicals i de cinema a les festes de la Vila. Va ajudar l'any passat als quintos del 82 a fer un festival de música i ball a la plaça de l'Església sens cobrar res: va muntar una gran festa i jo gos dir que va ser la festa més gran i guapa que s'ha fet a Pòrtol. A la revetla dels foguerons de Sant Antoni de l'any 1981 va aportar els seus aparells de so, música, tocadiscos, altraveus i d'altres eines aconseguint una meravellosa festa a la Plaça de la Constitució de la Vila, a la qual cosa els quintos del 82 varen respondre agraint-li amb el regal d'una placa de plata amb un gravat, ja que ell no havia cobrat ni havia volgut res de res. La seva única satisfacció era que tots ho haguéssim passat molt bé.

El jovent de Pòrtol, malgrat les diferències que hi pugui haver, deu molt a don Pancràs i aquest senyor se mereix que li donin les gràcies cada instant per tot el que ha fet sempre, de manera desinteressada, pels joves de Pòrtol.

Antoni Canyelles.--

FACEM LES NOSTRES FESTES

(A L'ATENCIÓ DE TOTS ELS PORTOLANS)

Les festes de la Mare de Déu del Carme havien estat oblidades, per un motiu o per l'altre, fins fa tres anys fins que al grup d'esplai FOCS I OLLES se li va ocórrer la idea d'organitzar-les d'una manera molt popular, conservant unes llunyanes tradicions que estaven casi oblidades del tot.

Lo que voldríem els components del G.E.F.O. seria que tot el poble participàs en les festes, no només amb l'assistència sinó també en el seu muntatge.

Aquesta secció que avui encetam té la finalitat d'anar donant compte de les aportacions, idees i projectes que surtin de cara a les properes Festes de la Vila.

Amb això pretenim fer unes festes més populars en el més ampli sentit de la paraula: unes festes de tots.

Si pensam un poc vèim que les festes de la nostra Vila són part de la nostra identitat com a poble que formam perquè tot poble té un historial de festes que en aquell lloc se feien. A Portol mateix se feien una sèrie de festes: La de Sa Bassa, La del Carme, la de la Trinitat, La de Sant Antoni..... Totes aquestes bulles donaven un caire i un aire propi d'un poble i és per això que a nosaltros nos interessa fomentar i conservar les que queden: La deñ Carme, La dels Quintos, la de Sant Antoni, la dels Reis i la deñs Darrers dies.

Les festes patronals uneixen un poble per un pic en l'any en un ambient de bauxa, de bulla, d'alegria i de germanor; rient i ballant tots amb tots aprofitant la veneració a una patrona.

Portolans: Col.laborem amb les nostres festes, perquè són nostres i de ningú pus: els altres són convidats.

En una festa se pot col.laborar de diverses maneres: amb col.laboració d'assistència, economia, feina o muntatge. Millorem la nostra aportació a ses Festes de la Vila---83:

FACEM SES FESTES NOSTRES

A tots els que tengueu idees o ganes de col.laborar vos esperam dia 20 de gener a les 8 del vespre als locals del nostre Grup (S'escola Vella, just devora el dispensari mèdic)

NO NI FALTEU!!!!

G.E.F.O

ESPORTS

En el transcurs d'aquest passat mes de Desembre el Marratxí ha jugat tres partits, dels quals n'ha guanyat dos i n'ha perdut un per golejada. El primer partit se jugà dins Son Caulelles contra el Juve, el resultat final va ser de 1-0, el gol el marcà Bordoy d'un cop de cap a sa sortida d'un corner, el partit se caracteritzà pel domini dem Marratxí davant un Juve que pareixia un fronton tal era la seva forta defensa.

El segon partit, se jugà contra el Son Cotoneret a n'es camp Miquel Nadal, el resultat va ser escandalos en contra dels nostros colors, ja que varem ser fortament derrotats per un 6-0. Segons referències de jugadors i qualque directiu, el partit va ser una successió de fallos defensius, i desde es banquet no li varen sebre donar solució.

El tercer i darrer d'aquest mes se va jugar contre el Pla de Na Tesa la qual cosa el fa se el "Derby" local, es partit es jugà dintre el camp de Son Caulelles, i el resultat final va ser de 3-1 pel Marratxí. Durant els primers deu minuts el Pla de Na Tesa hagués pogut inaugurar el marcador, però no va tenir sort, el minut 22 marcà Paquito 1-0, el 25 Bordoy 2-0 resultat amb el qual acabà la primera part, el minut 55 Bordoy aconseguia el 3-0 però el minut 80 Reus del Pla de Na Tesa, aconseguia el 3-1 definitiu. Va ser un partit clàssic de rivalitat: davant un millor joc del Marratxí el Pla de Na Tesa hi posà el cor i la força, per lo tant resultat just de 3-1.

Ara que està a punt d'acabar la primera volta, és el moment de fer un petit estudi de lo que ha estat aquesta esmentada primera volta.

De tots els partits jugats fins ara el Marratxí n'ha perdut dos i n'ha empatat un, els que ha perdut han estat contra el Génova 2-1, i contra el Son Cotoneret 6-0, i el que ha empatat ha estat contra el Campanet 1-1, per lo vist fins ara no ha cedit cap punt dins el seu camp, lo que ve a demostrar una fortaleza que de seguir per aquest camí an pot dur a sa primera Regional, i si dins el seu camp demostra fortaleza, altre tant podem dir fora ja que dues derrotes, un empat, essent tot lo altre victòries, no deixa de ser una bona mesura per aconseguir aquesta ensiada primera Regional, ara la lliga no tornarà començar fins després de reis, esperem que aquesta pausa no perjudiqui la bona marxa demostrada pel Marratxí fins ara.

Miquel Bosch

Altres resultats

Marratxí juvenil:

5-XII Marratxí 1 Sollerense 5
12-XII La Salle 2 Marratxí 2
19-XII Marratxí 3 Rafal 2

Marratxí Infantil

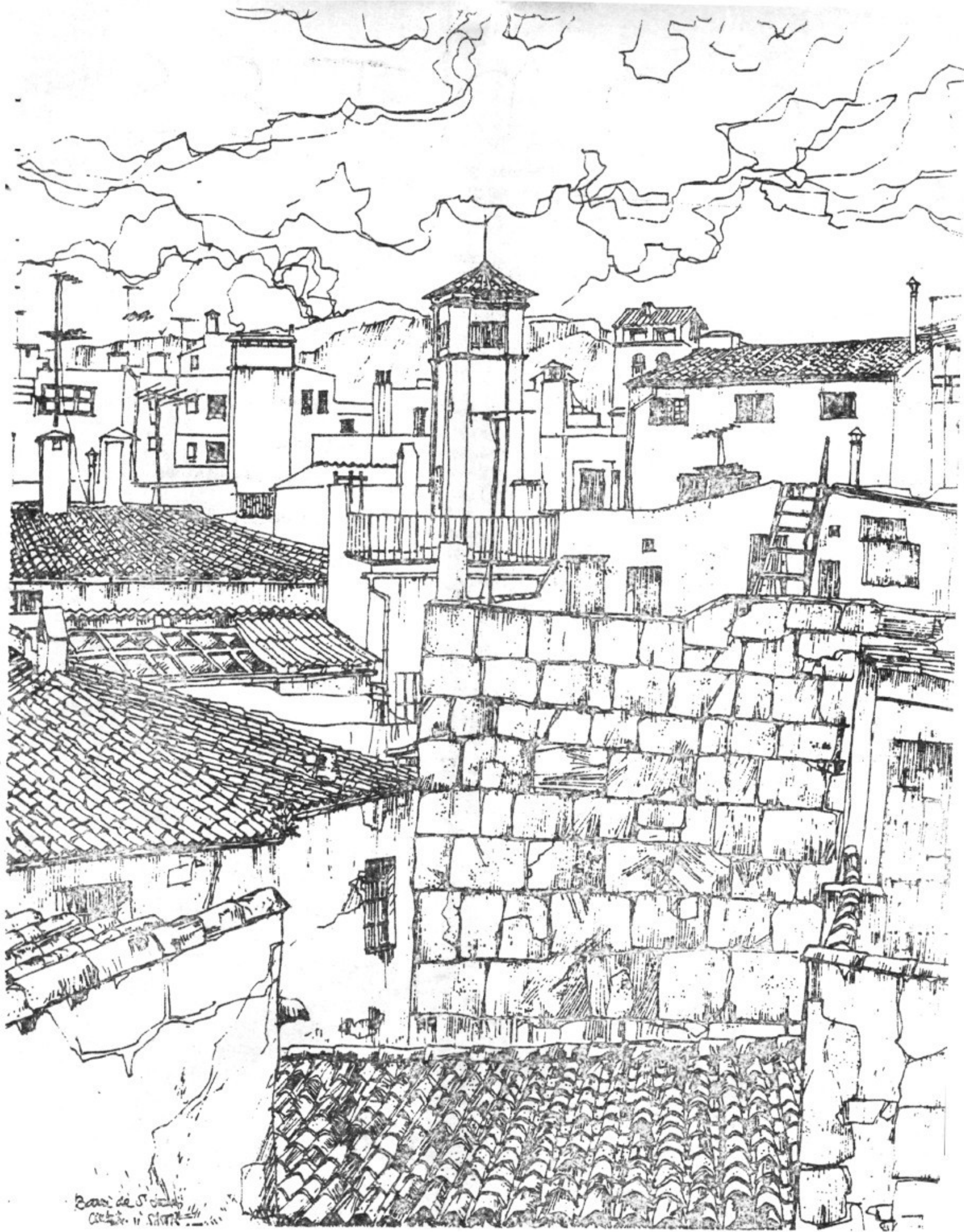
4-XII Marratxí 1 Vivero 3
11-XII Marratxí 2 Cide 4
18-XII San Fco. 8 Marratxí 1
Marratxí Alevin
Marratxí 7 Campos 1
Inca 1 Marratxí 5
Marratxí 0 Poblense 3

El club esportiu Marratxí
desitja feliç any 1983
a tots

Xisco Serra (Piza)

XARCUTERIA
Ca'n BERNADÍ

Carrer Jaime I Sa Cabaneta.

TEULADES DE SANT JOAN

Les teulades de Sant Joan són les teulades de la meua infància. Aquelles teulades velles colliren els meus jocs i la meua vista que anava més enllà de les torres de Sa Llotja.

Al barri no hi manquen les típiques torretes-airadors i araig del dibuix veim la que pertany a Ca'n Morell (Illeta de Montenegro). Altres torretes són la de Ca'n Espanya o la de Ca'n Marqués. Taponem no s'ha d'oblidar el llanternó de la cúpula de Ca'n Marcel, la casa que, no fa molt, hem perdut com un privilegi del barri.

Text: Jaume Llabrés i Malet
Dibuix: Vicens Sastre i Arran

CONTES

LA LLUNA I EL SOL

(Primer premi, categoria A, del I Concurs de contes a Marratxí)

El sol és s'estrella més gran del món. En canvi la lluna és més petita i no té llum pròpia.

El sol està a una banda i la lluna també. El sol li dóna llum per sa cara que nosaltres veim il.luminada i així són amics.

Les aventures d'aquests dos astres començaren un dia que el sol s'apagà i per aquesta rao sa lluna també, és a dir que podia ésser la fi del món.

El sol preocupat cercava al doctor "Pibells", el qual tenia sa fórmula pes problema des llum apagat. I vengà cerca que te cerca, mentre que el doctor "Pibells" es donava unes bones vacances a Venus.

A Venus els venussians cercaven els marcians per fer sa guerra de sa independència per motius polítics.

La lluna plorava tota desconsolada cercant el sol i encara el sol cercava el doctor "Pibells"... però ...

-Eureka!! El sol ha trobat petjades i un líquid que posa: "servesc per a sa llum apagada". Per fi havia trobat la solució.

JOAN GORI MARTIN JURADO

9 anys, 4t E.G.B.

Escola G. Mixta de Valldemossa

EL SOL NO SALIO

(Primer premi, categoria A, del I concurs de contes a Marratxí)

Esto empezó en una noche estrellada, soñolienta, lunada y hechicera, cuando a un niño pequeño, le gustaba la luna blanquinublada.

En esa misma noche, el niño vió una estrella fugaz, y deseó que la hermosa luna nunca se durmiera, que siempre estaría allí, en el azul y bello firmamento.

Al llegar la mañana húmeda no cantó el gallo; a las nueve, la luna orgullosa seguía allí, con cara de sueño.

Los habitantes del pueblo salieron de sus casas, y extrañados miraban hacia el cielo.

El niño estaba alegre, porque se cumplió su deseo.

Así fue como no salió el sol aquella dulce mañanita.

Y sol, y luna, están contentos cada cual con su figura.

VERONICA GONZALEZ
10 anys, 5è E.G.B.
Col. Santa Teresa

"CENICIENTA" MODERNA (Primer premi, categoria B, del I Concurs de contes a Marratxí)

Hi havia una vegada una hermosa jove que vivia amb ses seves germanastres i sa seva madastra en un gratacel de la cinquena avinguda de New York.,

Un dia el fill del president Reagan volgué donar una festa en un camp de beisbol per elegir esposa.

La notícia arribà fina a la cinquena avinguda.

-Ai! El fill del president s'enamorarà de mi, sens dubte!, digué na Rigoberta.

-No diguis bajanades, amb aqueix nas que tens!

-No vos baralleu, digué la mare.

-Ens haurem de comprar vaquers, han de cantar els Rollings Stones.

Les dues germanes se'n anaven i quedava na "Cenicienta", veient la retransmissió de la festa. De sobte va aparèixer una fada, que la vestí amb vaquers i brusa i li digué que havia de tornar a les dotze, perquè tot tornaria a ser com abans i que només li quedarien ses porqueres que duia.

Va pujar a una moto i se'n va anar a la festa.

Na Cenicienta era tan guapa que el fill del president es va quedar ballant amb ella tota la nit, fins a les dotze.

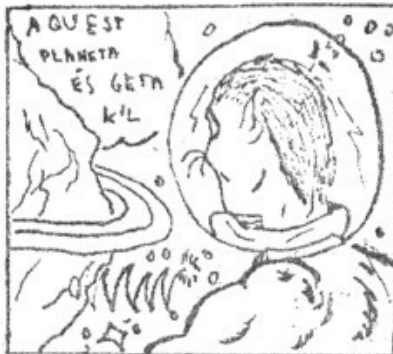
Quan ella se'n anà tanta pressa tenia, va perdre una de ses porqueres.

El fill del president agafà la sabata i amb ajuda de l'Scotland Yard la va trobar.

Les germanastres i la madastra es varen morir al saber la notícia. Mentre que ells es varen casar i visqueren molt felicos.

Mre DOLORS CALAFAT RIVAS
11 anys
E.G.M. de Valldemossa

MOIX DE TEULADA

AQUEST PLANETA ÉS GETH KIL

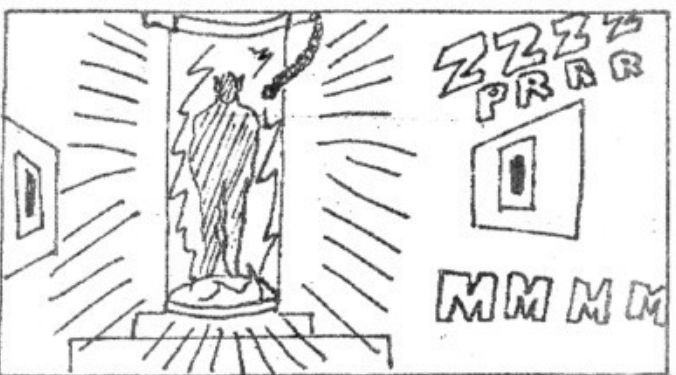

BRRZZ!

EL CASC ES RONY!! SOLORS!!

MOIX DE TEULADA ES SUCCIÓ-VAT CAP EL PLANETA...

ZZZZ PRAR

MMMM

BENVINGUT MOIX DE TEULADA, LA UNITAT 123...

...TENIA COMA ÚNICA MISSIÓ CAPTURAR A ALGÚ QUE POGUÉS SALVAR-NOS DE LES BOMBES ESPERA...

LES ESFERES, DUEN UN LÍQUID QUE PARALITZA EL CERVELL I ELS SENTITS...

... DEL DARRER ELS HOMES COM ESTAVES

BLOFF!

URRS!

PLOFF!

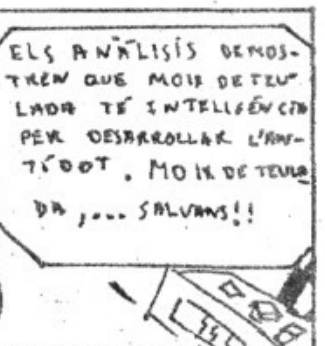
I AQUI TENIS ALCUNS CONEGUTS...

ELS AGENTS DE LA UNITAT 123!!

AQUEST ÉS L'ANÀLISIS QUE VAM TELETRANSMETRE...

... AINS NOSTRAES QUAN LA NAV EXPLODÈ

ELS ANÀLISIS DEMOSTREN QUE MOIX DE TEULADA TÉ INTEL·LENCIA PER DESARROLLAR L'ANTIDOT. MOIX DE TEULADA, ... SALVAMS!!

MOIX DE TEULADA ACERTA A HORAS I EN POCS DIES TINGUÉ L'ANTIDOT

PER FI TING LA FÓRMULA!!!

I EN AQUELL MOMENT EXPLOTA LA NAVIERA...

FUOSH!

Selloneda

(CONTINUARÀ)

Clarificacions de Llengua

Per acabar d'arridonir aquestes nocions generals, bàsiques al meu entendre, parlarem avui d'idiomes i dialectes.

Si demanàssim a gent major de vint-i-cinc anys, què és el català? Uns respondrien que és una cosa que no serveix per res, ja que sabent català no pots anar en lloc; d'altres, pots ser amb més mala fe o engatusats per aquest, dirien que és un dialecte del Provençal, un altre grup ens diria que és un dialecte del castellà, i la majoria els hauríem d'assignar la casella de No sap/no contesta. Les dues primeres respostes em semblen que han estat ja comentades als anteriors articles, a les dues darreres intentarem donar resposta avui.

Els qui donen la tercera resposta els hauríem de dir que van errats però la culpa no és seva sinó dels manuals escolars. L'evolució dels manuals escolars és paral·lela a l'evolució de la tolerància del règim franquista en vers les "Llengües no imperials". Els manuals més antics que en parlaven, deien que "el catalán es un dialecto del castellano"; més tard feren una distinció entre "lenguas nacionales" com el francès o el castellà, "lenguas regionales" com el català o el Basc, "dialectos" com el Lleonès o el Mallorquí, i "hablas locales".

La primera definició dels manuals, més a més d'ésser una sobirana mentida pròpia de règims feixistes, en conté una altra més subtil. Aquesta resposta implica també fer un judici de valor respecte als dialectes, considerant-los una cosa de menys grau, de menys importància que una llengua.

Esbrinem bé aquesta definició. Si per dialecte entenem, cosa que no negarà ningú, una varietat d'un mateix idioma, segon la resposta dels manuals el català i el castellà son el mateix idioma. Ara ens caldria saber quan és que dues persones parlen el mateix idioma. La resposta és de sentit comú, parlen el mateix idioma quan en una conversa normal, dues persones emprant el mateix codi, s'entenen. Tots sabem que quan ve un madrileny a Mallorca per primera vegada i li parlem en català no ens entèn, per tant no parlem el mateix idioma, ell parla castellà i nosaltres català, per tant català i castellà no son el mateix idioma, aleshores el català mai podra ésser, un dialecte del castellà.

La segona resposta dels manuals, si bé no suposa una barrabassada tan grossa com la primera, no deixa de tenir-ne la tara subtil, és a dir, porta al meu parer, uns judicis de valor. Les llengües no s'han dividit en "nacionales" i "regionales".

Els idiomes no, son més importants uns que els altres com vàrem veure al article primer. El govern d'una nació on es parlen diferents llengües en pot adoptar una com oficial per a tots els habitants, però això no vol dir, per molt més democràtic que sia el govern, per molt més progressista que sia, que la llengua triada sigui més bona que les altres. Les llengües no són com els detergents de les rentadores que com més granets multicolors tenen, més bons semblen, el seu valor no és mesurable, no es poden fer competicions per saber quina llengua diu més coses. Canviar de llengua no és tan fàcil com canviar de marca de detergent.

Haviem dit que parlàvem de dialectes, n'hem parlat una mica, però d'aquest tema en direm més coses en successius articles. De moment només anunciaré dues nocions generals: tots els idiomes tenen dialectes, tant el francès, l'anglès, l'italià, el castellà, el català, en tenen. Una darrera cosa que s'hauria de tenir ben clara és que entre els dialectes d'un mateix idioma no es poden establir judicis de valor, no podem afirmar que per ell mateix el mallorquí sigui més important que l'eivissenc ni que el barceloní.

Rafel Crespi.

Cafè

Ca'n Carrió

sa cabaneta

Llibreria

Quart

Creixent

Carrer de Rubí

Ciutat

Llibreria

Espirafocs

✓ Bisbe Llompart

INCA

Papereria

Ferrá

Carrer José Antonio

Pòrtol

PRIMITIU CRISTIANISME BALEAR

Els primers cristians degueren arribar de bona hora a les illes. Quintus Caecilius Metellus, dit més tard el Balearicus, les havia conquerides per a l'imperi els anys de 123-122 a. C. La romanització fou lenta i intensa en el litoral. Terra endins perduraren llarg temps les formes de vida talaiòtiques. El comerç era intens i constant pels camins de la mar. La llengua llatina entrava poc a poc. Les illes eren aprofitades també per enviar-hi militars en desterrament.

Degué ésser qualche comerciant o qualche militar que, o bé desterrat, o bé recalat aquí, o bé entretengut mentre esperava una calma de la mar o el favor d'un bon vent, va deixar caure un bon dia la primera llavor de cristianisme, que lentament prendria i grellaria a la nostra terra. Certament la nova religió no va arribar aquí d'una manera programada: No va venir mai una persona o un grup amb la intenció de fundar una església. Menys cal encara pensar en sant Jaume- que no va arribar mai a Hispània; en tot cas, hauríem de pensar en sant Pau, que segurament vingué a la península i, com que les naus de Ostia cap allà solien recalcar a les illes, és possible que l'apòstol hi posés els peus. Però no tingué temps de predicar- hi de forma sistemàtica. Teodoret de Cyr diu, en el segle V, que "sant Pau arribà fins a Hispània i a les illes que jauen sobre la mar".

Diguem idò que a les illes devia haver-hi cristians cap al final del segle primer. Però no en queden restes.

Va ser després de la pau de Constantí (L'any 313) i, sobre tot, rera l'emperador Teodosi, quan l'església a les illes es feu forta i esponentosa. De devers el segle V ens queden runes de basíliques, moltes de les quals són estat excavades: en coneixem nou; ens queden mosaics, inscripcions, llumetes. Era un cristianisme ple de vida i de força.

S'ha dit que en aquell temps Mallorca vivia d'esquena a la península. I això és ver en el sentit de que les illes tenien més relació i dependència d'Itàlia i d'Àfrica que d'Hispània. Les formes de construir, els mosaics, les llumetes són tots d'estil i d'influència africana.

Els testimonis escrits encara són més eloqüents. De l'any 417 tenim una carta circular del bisbe de Menorca, Sever s'anomenava, en la qual parla de la conversió dels jueus de l'illa. La carta és un precós mostuar de la vida i les costums de la gent de les illes al temps del baix Imperi.

Pel seu comerç i al seva activitat els cristians de les illes tenien relació amb tots els grans personatges del cristianisme de l'època: amb el bisbe d'Àipona, sant Agustí; amb el de Milan, sant Ambrós; amb el de Tours, sant Martí; amb sant Jeroni, de Betlem.

Les illes però són lloc d'arribada de tots els senyors o pirates del Mediterrani. Si abans dels romans havien recalat aquí els fenicis, els cartaginesos, els grecs; ara l'any 424 arribaven els vandals i les saquejaven, i l'any 454 el rei Genserik les conquerí definitivament. El seu fill, el rei Huneric, va ésser ben cruel amb els cristians: l'any 484 el bisbe Helies de Mallorca, Jacari de Menorca i Opili d'Àivissa vivien de llimosnes sota els murs de Cartago, pobre i carregats de cadenas.

Més tard, devers l'any 534, arribaren els bizantins: el general de l'emperador Justinia, Apol·linar, ocupava les balears i les integrava a la província de Sardenya. L'any 624, quan els bizantins se'n partiren, romangueren les illes excèntriques de l'ur imperi, soles i abandonades als pirates musulmans que infestaven ja la Mediterrània occidental, fins que, devers l'any 902, foren incorporades definitivament a l'emirat de Còrdova.

Durant tot aquest temps no ens queden notícies dels cristians que certament hi havia a Mallorca i a les illes. Es degueren defensar com pogueren, fins que, al llarg dels segles, foren engolits pels musulmans més nombrosos i poderosos.

Però durant el temps de l'imperà romà els cristians balears havien escrit pàgines de glòria i ens havien deixats uns testimonis que avui encara parlen.

ANTONI OLIVER/

(Deixam pel pròxim mes parlar dels documents escrits)

RJE. PAPA JOAN XXIII 5 Tlf. 21 33 50

CIUTAT DE MALLORCA

CAFE
NOU
SA CABANETA

APARTAT 176 Tlf. 22 14 66

CIUTAT DE MALLORCA

Conchita
PAPERERIA-REGALS

C/ ESCOLA

PORTOL

II-- AGRUPACIONS MUSICALS (I)

Posam dins aquest apartat els grups de persones que se dediquen a la música en comú, bé cantant, bé tocant algun instrument. Hi incloem també els qui se dediquen al ball al so de la música nostrada. En fitxes posteriors anirem donant les dades particulars de cada agrupació: historial, ubicació, funció, repertori, especialitzacions...

A₁) CORALS

Alba, L'
 Alberta Giménez
 Antics blavets
 Brotet de romaní
 Calvià
 Campos
 Capella mallorquina
 Capella oratoriana
 Centre cultural de Sineu
 Conservatori
 Deià
 Felanitx
 Frai Juníper Serra (Petra)
 Manacor
 Murta
 Música Viva (Escola de Magis
 Polifònica de Bunyola (Aeri)
 Pollença
 Porreres
 Sant Feliu (Llubí)
 Sant Joan
 Sant Jordi
 Sant Josep Obrer
 Santo Tomàs d'Aquino
 Sóller
 Taller, Es
 Universitària

B) INSTRUMENTALS

Corpus Christi (Ciutat)
 Banda Militar (Ciutat)
 Banda Municipal d'Algaida
 id d'Artà
 Campos
 Capdepera
 Esporles
 Felanitx
 Inca
 Lluçmajor
 Manacor
 Montuïri
 Muro
 Palma
 Petra
 Pollença
 Porreres
 Sa Pobla
 Sant Llorenç
 Santanyí
 Sóller
 Son Servera
 Grup de música (Lloret)
 Orquestra Ciutat de Palma

A₂) CORALS INFANTILS

Artà
 Auxinar, S' (Capdepera)
 Batibull (Escola Mata de jonc)
 Busquerets (CIDE)
 Cançó i germanor (Inca)
 Cantaires de muntanya (Esporles)
 Col.legi Nacional "Anexa"
 C.N.M. de Bunyola
 Col. Es Canyar (Manacor)
 Col. Joan Capó (Felanitx)
 Col. Jaume I (Ciutat)
 Col. Jafuda Cresques (Ciutat)
 Col. La Salle
 C.N.M. "Llevant" (Inca)
 Col. Manjón
 C.N.M. "Ponent" (Inca)
 Col. Sant Gaietà (Ciutat)
 C.N. de Sant Jordi
 Col. Sant Vicenç de Paul (Inca)
 C.N. Son Espanyolet
 Col. Verge de Montision (Porreres)
 Eixam, S' (Escola Mata de jonc)
 Escolania de Lluc
 Esquella, S' (DIDE)
 Estel, L' (Pollença)
 Ginesta (Col. Sagrat Cor)
 Montuïri
 Nins cantors de Sant Francesc
 Ocells, Els (Ciutat)
 Rafal Nou, Es
 Rossinyols, Els (La Inmaculada)
 Sant Alfons (Felanitx)
 Sant Joan
 Sóller
 Teleclub de Sineu

=====

A la pròxima fitxa:

- C) Música de Cambra (coral i instrumental)
- D) Música popular
- E) Ball de bot
- F) "Conjunts"

Entenem que aquesta relació no és definitiva. Agrairíem que ens comunicàssiu els buits que hi poguéu observar. Gràcies.

Biel.-
 Toni Pascual.-

UN POC DE TOT.-----

CERTAMEN DE FOTOGRAFIA JUVENIL. Con vocat per la Conselleria d'educació i cultura i dedicat als joves entre 15 i 21 anys. Les obres se poden presentar fins el 20 de gener.

I CERTAMEN DE TEATRE escolar de Balears. Convocat per la mateixa conselleria. El termini acaba el 10 de febrer.

EXPOSICIO DE LITOFANIES. Són peces de porcelana que, vistes a contrallum, reproduïxen dibuixos. Se pot veure a la Fundació March fins el 20 de gener.

ESPECIES AMENAÇADES. El departament d'Ecologia de la Universitat ha suggerit a ICONA que se protegeixin les següents espècies: la geyeta, el mart, el xixell (o bé el tudó) i el corb, entre d'altres.

POPULARS-82. Entre d'altres els premis varen ser per la Federació de Corals, pel Pare Gaspar Munar i, a títol pòstum, per Cristina Valls.

ATLAS D'ASTRONOMIA. El duran a terme, amb caire mundial, un grup d'astrònoms mallorquins en un termini de quatre anys.

VENSIANA.- Es possible que baixi de preu si el mercat internacional ho permet i dura l'actual propòsit del Govern.

II JORNADA DEL FORMATGE ESPANYOL. Com l'any passat tindrà lloc a l'hotel Palas Atenea el proper 12 de febrer.

JOC DEL MEDITERRANI. Si el comitè olímpic hi ve bé és possible que l'edició de 1987 se celebri a Palma.

AUTO-ESCOLES. A partir d'aquest mes les classes pràctiques pujaran un 18%.

EXPOSICIO D'ESCULTURA. Tindrà lloc a Sa Llotja entre l'11 de febrer i el 15 de març. Muntada per la Fundació March i el Consell general interinsular i dedicada a autors contemporanis.

AIGUA. La garantia d'aigua i sanejament a Balears costarà un mínim de 25.000 milions segons el projecte del PASIB presentat fa pocs dies.

CATEDRA DE CATALA. Credda fa poc a la nostra Universitat. El seu titular per oposició és Joan Miralles.

HISTORIA DE CAMPANET. Treball de recerca recentment publicat. Els autors: Ramon Rosselló Vaquer i Antoni López.

"LA CUYNA MALLORQUINA" Primera publicació de l'editorial "Palma-Edicions SA". Es la reedició fac-símil d'una obra atribuïda a Pere d'Alcàntara Peña que se va publicar el 1886.

BREVIARI D'AMOR. Títol del nou disc de Maria del Mar Bonet dedicat a cançons readaptades de trobadors provençals.

DOCTRINA SOBRE LA LLENGUA DE LES BALEARS I DE VALENCIA. Es una selecció de texts de Mn Antoni Mª Alcover feta per Francesc de B. Moll. A veure si queda clar d'una vegada.

CORAL UNIVERSITARIA. Ha presentat el seu primer disc. Conté un repertori de música popular mallorquina harmonitzada per diferents autors (Baltasar Bibiloni, Francesc Batle, Joan Mª Thomàs) i una selecció d'obres de Mn. Joan Mª Thomàs. Destaquen, sobretot, la qualitat d'interpretació i la de gravació. Recomanable a totes passes.

FEDERACIO DE GRUPS DE BALL MALLORQUI. Es possible que quedi constituïda a finals d'aquest mes si les gestions del seu grup promotor tenen efecte.

=====
RONDAIES EN COMIC. Les anirem publicant damunt PORTULA a partir del mes que ve, de la mà del nostre col.laborador Miquel Mut. Esperam que siguin del gust de tothom.

=====
I fins es mes que ve.

GOLJS A SANT ANTONI DE VIANA

Sant Antoni gloriós
Anomenat de Viana,
A grans y chichs feis favors,
Qui no us servirà de gana?

Los robos feu descobrir
Ab flames de foch ardent,
Axi feu restituir
Diners, robos, or y argent:
Siau devots, bona gent,
Desta casa de Viana
De Antoni Sant excellent
Serviulo de bona gana.

Mirau cuants brassos y mans
Quedan cremats en aquell foc;
Poder doná Deu al Sant
De obrar cascu en son lloc:
No té el Sant poder poc
Que se anomena de Viana;
Puis no fa tan grans socors
Qui no us servirà de gana?

També guarda als animals
Del gran foc perillós,
Siauli devots leals
Ja que rebem mil favors:
Fassem almoinas y honors.
A la casa de Viana,
Sufragi farán per nos
Si donau de bona gana.

En France tres lluterans
Volguentse del Sant burlar
De aquells los mes principals
En continent va cremar:

Tal miracle va mostrar
Sant Antoni de Viana,
En los sants no cal burlar
Sino servintlos de gana.

El ric, page, menestral;
A tots en igual balansa;
Dona el dret a cada cual,
Donamli tots alabansa;
Lo foc perillós amansa
Sant Antoni de Viana,
Los-fruits fa restituir.

Al qui 'l servirà de gana,
Judíos, moros y pagans,
Lo vostro nom los aterra,
Los malignas infernals
En vos ja no volen guerra:
A vostres devots guiau
Sens perill per via plana,
Tan grans favors los donau
Qui vos servirà de gana.

Molt gran fonch la potestat
Que Deu etern vos doná
Per tot lo mon venerat,
Fosseu per gran capitá:
O Sant qui no us honrará
Li poden dir se engana,
Si en lo cor no mostrará
Qui vos servirà de gana.

Per tot lo mon exaltat,
Sou Antoni gloriós,
Puis sou nostron advocat
De tot perill guardaunos.

L A D A M A D E M A L L O R C A

La melodia d'aquesta cançó, "La Dama de Mallorca", així com el text de la primera estrofa que figura a la partitura, la vaig aprendre, ja fa uns anys, de les germanes Margarida i Magdalena Pons Alcover, de la meua vila de Binissalem. Les altres dues estrofes són una selecció que he fet jo mateix d'entre els versos que integren les cinc versions que ofereix el P. Rafel Ginard i Bauçà en el quart volum del "Cançoner Popular de Mallorca".

La selecció ha estat feta amb el criteri de no allargar massa la cançó i, al mateix temps, presentar els trets de més relleu del romanç: el germà enamorat, el capellà que perd el "kirieleisò"...

Per mi resulta especialment emotiva la frase que clou el cant: "...Fia del Rei de Mallorca". Dissortadament tenim tan oblidada la nostra història que es fan necessaris recordatoris de tot tipus, com aquest que ens fa present l'antic fet del Regne de Mallorca.

És evidentíssima la relació amb la cançó "La dama d'Aragó" que es canta al Principat, com ho demostra el que, de les cinc versions esmentades, tres comencen amb les paraules "A Aragó hi ha una dama".

L'harmonització va ser feta perquè servís als primers graus de les pràctiques de direcció del "VI Curs de Música Coral i Pedagogia Musical a les Balears" celebrat el pasat juliol.

A la petita forma de la cançó hi apreciam ben clarament quatre parts: a, a, b, a. Per tal d'aconseguir més varietat he considerat oportú el canvi de l'harmonia o de la seva realització a cada una de les repeticions de la part a. Aquesta desitjada varietat queda afavorida a la part b pel fet que són els tenors i no les sopranos els qui canten la melodia, mentre les altres veus acompanyen amb boca closa.

L'harmonia tendeix, de principi, a fer resaltar el paper protagonista de la melodia, intentant donar-li el relleu i el color que aquesta m'inspira. Per això convé treballar acuradament les quatre línies que basteixen la textura de la cançó, però caldrà que quedi destacada del conjunt la línia de la melodia principal, a la qual les altres serveixen.

De cara a la pedagogia, pot fer derivar-se del treball sobre la cançó un estudi de les variants de l'escala menor, ja que la veu de contralt presenta alterats i sense alterar els graus VIè i VIIè de la dita escala.

Quant a la interpretació, recoman de manera especial que es treballi el text degudament, del qual hem de procurar que sigui ben entès pels oients: Si una narració no s'ha d'entendre, no val la pena que la contem.

Crec que les indicacions de dinàmica i d'agògica que presenta la partitura serviran molt bé per a interpretar la primera estrofa. A la segona es tindrà en compte donar l'emotivitat pertinent a les paraules del germà:

- "Si no fóssiu ma germana, jo me casaria amb vós"

La darrera part a de la primera i de la segona estrofa vénen a tenir el caràcter de tornada, degut a que es canta amb les mateixes paraules i sembla escaient una idèntica interpretació. A la tercera estrofa, en canvi, la part a final ha d'assolir un aire molt més solemne, baratant les indicacions de dim i P per altres més robustes i més rotundes.

Baltasar Bibiloni.--

Per tal de facilitar el seguiment de l'obra musical que presentem i la comprensió dels elements tècnics que s'empren en una partitura he cregut oportú incloure aquestes

INDICACIONS PER ALS MÉS PROPANS QUE JO.

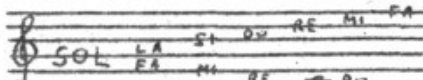
PENTAGRAMA: Cinc retxes paral·leles que serveixen per a indicar l'altura de so de les diferents notes.

MOVIMENT: Indica la velocitat amb la qual s'ha d'interpretar l'obra. Surt de la relació entre la figura rítmica que s'indiqui (en aquest cas una blanca) i el número d'oscil·lacions que el pèndul del metrònom ha de donar per minut.

METRÒNOM: Aparell que marca constantment una determinada pulsació (la velocitat de la qual és gràuable a voluntat)

Amable Adjectiu indicador del CARACTER que ha de tenir l'obra a nivell d'interpretació.

CLAU DE SOL. Col·locada sobre la 2ª línia del pentagrama nos indica que damunt aquesta retxa s'hi col·loca la nota SOL. Per relació amb ella podem saber quines són les altres notes i a quina altura se situen llurs sons.

COMPAS: Mesura que s'agafa per a dividir l'obra musical en fragments d'igual duració. En aquest cas indica que a cada compàs pot haver-hi un màxim de tres figures blanques (o el seu equivalent en figures de menys valor i, per lo mateix, de menys duració).

FIGURES i la seva relació: Serveixen per a indicar la durada de la nota que representen en relació al moviment de l'obra. Cada figura val el doble de la següent:

Redona: és la unitat
 Val dues blanques
 o quatre negres

Blanca: Val $\frac{1}{2}$ redona
 o dues negres

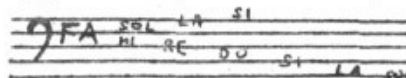
Negra: Val $\frac{1}{4}$ de redona
 o $\frac{1}{2}$ blanca

SISTEMA de pentagrames: S'empra per a les composicions de més d'una veu (= amb una sèrie de sons a la vegada). El nom que rep cada veu -de dalt a baix- és:

SOPRANO: veu femenina aguda
CONTRALT: veu femenina greu
TENOR: veu masculina aguda
BAIX: veu masculina greu

OCTAVA: El "8" situat davall la clau de sol en el pentagrama del tenor indica que les notes corresponents sonen una octava inferior (o més greu) a la que realment està escrita.

CLAU DE FA. Col·locada sobre la 4ª línia del pentagrama indica que sobre ella si posa el FA i, per tant, en relació amb ella les altres notes són:

LINIES O BARRS DIVISORIES: Indiquen el final d'un compàs i el començament del següent. L'espai interior també rep el nom de "compàs" i s'enumera correlativament a partir del començ de la peça. En aquest cas direm que la peça consta de 17 compassos i, fins ara, hem vist les indicacions corresponents al primer compàs o inici de l'obra.

LLIGADURA (compàs 3). Quan és de dues notes diferents (en aquest cas "re, do") indica que s'han d'executar de forma lligada, és a dir, sense pausa ni respiració.

SOSTINGUT o DIESI (c.4): Alteració que modifica la nota pujant un semitò el so de la nota natural. En aquest cas la nota és "sol" i, per l'acció de la diesi, es converteix en un "sol sostingut". El seu efecte dura fins la següent línia divisòria.

RESPIRACIO: Indica que s'ha de fer la mínima pausa necessària per a reprendre aire.

SILENCI: Indica interrupció del so. A cada figura de nota li correspon una figura de silenci i la durada és la mateixa, però sense so.

de redona
 de blanca
 de negra

Expressiu Nou indicador de caràcter per als tenors a partir del compàs 9.

p (compàs 10) Indicador de MATIS, relatiu al volum de so. "p" indica piano, és a dir, flúix, suau.

B. C. Abreviatura de "Boca closa": els cantaires no parlen ni pronuncien, només emeten vibració.

cresc. Terme de gradació del matis. Aquest és "crescendo" i vol dir augmentar gradualment la sonoritat.

Figura amb PUNTET. El "puntet" indica que la nota augmenta la meitat de la seva duració real. En aquest cas seria redona i mitja (i, per tant, redona i blanca). Si la blanca dura un temps, la redona amb puntet en durarà tres.

LLIGADURA de notes iguals consecutives (c.10-11): S'ha d'unir el valor de les dues en una sola duració. En aquest cas: redona, 2 temps; puntet de redona, 1 temps; blanca, 1 temps. Total: 4 temps

BEQUADRE o BECAIRE: Figura que anula l'efecte de l'alteració anterior. En el compàs 11 indica que el tercer FA torna ser natural -en contraposició als dos primers que eren sostinguts-.

decresc. Terme de gradació del matis (c.12) "Decrescendo" disminuir gradualment la sonoritat.

DOBLE BARRA FINAL: Indica l'acabament d'una composició

A la nostra illa...

Coordina Ramon D. Villalonga.

Na Maria Margalida Barceló i Rosselló és una jove historiadora sorgida de les primeres promocions de la Universitat de Palma. El text que avui presentam és la part introductòria al seu treball La Arquitectura Popular en la zona rural del Sur y Sureste de Mallorca que na Margalida va elaborar com a treball de curs de l'assignatura Art Català de la Facultat de Filosofia i Lletres.

Arquitectura popular.

Per arquitectura popular hem d'entendre aquella que es duu a terme mitjançant una tècnica artesanal tradicional que unes generacions han heretat d'unes altres sense grans alteracions de forma ni d'ornamentació.

No és una arquitectura que pugui correspondre amb una època determinada, sinó que representa la acumulació de les vivències seculars d'un poble.

Si tota l'obra de l'home té un valor determinat, encara que pugui ser ínfim, l'arquitectura popular té el valor de presentar el segell psicològic del constructor en ella que es manifesta la cosa geogràfica, econòmica, cultural i social del món on es desenvolupen les seves vivències.

Torres Balbas diu que és característic de l'arquitectura popular la permanència de formes, independentment de les modes i estils que són per essència lúxus.

El pagès que construeix ho fa per satisfer unes necessitats i no per ostentació; el fet que certs detalls puguin seguir la pauta de certes modes és just una qüestió de mimetisme. El seu caràcter és primordialment funcional.

Gurri Sala i Gómez Salegui en el seu estudi sobre arquitectura popular aragonesa en destaca unes característiques:

"Característiques són l'absència de pretensions tèdriques, fer feina al mateix indret i amb el micro-clima; respecte a l'ambient natural o fabricat per l'home; caràcter obert del seu disseny; alta participació dels destinataris dels edificis; fer feina dins un llenguatge producte de la tradició amb variacions dins un ordre donat (pocs tipus i diverses variacions dins ells); moure-s dins una més o manco acusada limitació de recursos quant a materials i tècniques per reflexar més directament els condicionants físics i culturals; moure-s en un estat pre-capitalista i utilitzar mitjans de construcció artesanals i per ser una arquitectura anònima".

Totes aquestes característiques són aplicables a l'arquitectura dins aquest treball perquè podem constatar que:

1.- Existeix una absència de pretensions tèdriques ja que es tracta d'una arquitectura que no segueix la pauta d'una planificació a priori, sinó que es construeix sobre la marxa sense intentar trobar noves tècniques constructives. En totes les construccions que he pogut analitzar es veu clarament que s'han aixecat en primer lloc les parets que limiten l'espai interior i després s'ha distribuït d'acord amb les necessitats seguint uns criteris tradicionals i rutinaris.

2.- S'ha treballat amb l'indret i amb el micro-clima ja que en molts de casos es pot comprovar que s'ha aprofitat el subsòl rocós perquè serveixi de paviment aprofitant la terra excavada per treure el fang que juntarà les pedres de les parets.

L'orientació depèn del clima i la seva tipologia tant de clima com de les necessitats que crea un determinat tipus d'explotació dels recursos.

3.- Es respecte l'ambient natural de manera quasi inconscient a causa de la rutina de construir com el veïnat i per la manca de tecnologia que obliga a adaptar-se al medi.

4.- Presenten un caràcter obert ja que amb el temps es poden i de fet s'han afegit dependències sense que amb això guanyi o perdi tot el conjunt.

5.- Les construccions presenten una participació dels seus destinataris perquè responen a les necessitats primàries dels seus habitants i és possible que participassin en la feina de construcció.

Presenten variacions segons els distints tipus d'explotació de la terra, tamany de la finca o treball que fa l'habitant; per aquests motius dins una mateixa tipologia es poden trobar diferències segons extracti d'una finca de reguiu, a la seca, dedicada a l'agricultura o a la ramaderia, recol·lecció etc. cada una d'elles comptarà amb unes dependències determinades segons les seves necessitats.

6.- Es treballa amb un llenguatge fruit de la tradició perquè totes presenten variacions dins un mateix ordre donat; s'utilitzen els mateixos sistemes de cobertes que podran ser més o manco

inclinades, els mateixos tipus de portals, que podran situar-se en el centre o a un costat de la façana; els mateixos tipus de finestres i les mateixes dependències que es situaran de manera arbitrària.

7.- Els materials es redueixen als indispensables: pedra i marès.

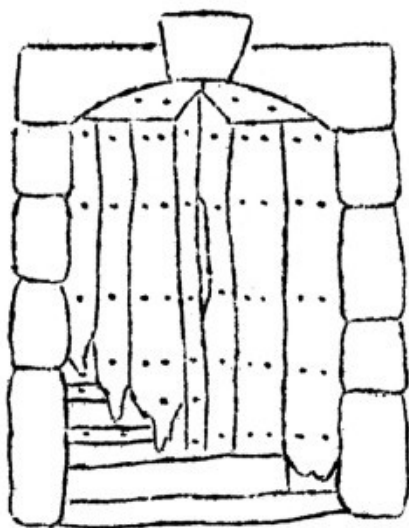
8.- Totes les construccions són de tipus artesanal i anònimes, no es poden adjudicar a una persona determinada ni s'ha intentat introduir genialitat alguna.

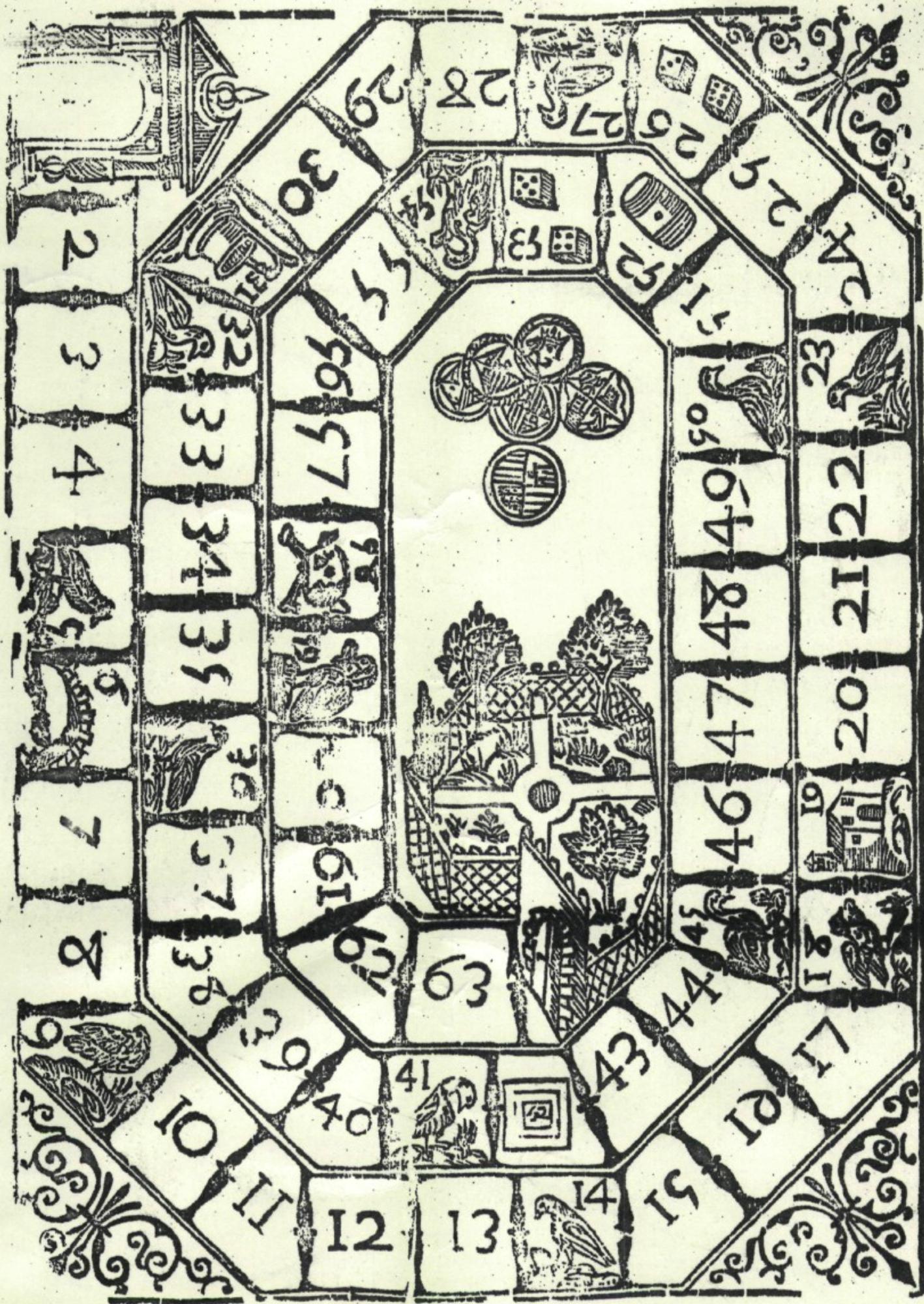
Una conclusió que podem treure de tot això és que l'arquitectura popular obeeix a la lògica i a la rutina i no a la fantasia del que la construeix. Es cerca satisfer unes necessitats, la solució de les quals no estroba en un estudi tècnic damunt plànols aportant fórmules noves sinó en les solucions que ja es coneixen mitjançant la tradició. No és un tècnic el que dirigeix les obres sinó un artesà que ha après el seu ofici fruit del pas de les generacions.

En alguns casos es pot presentar difícil atribuir el tipus de construcció a la lògica; hem de pensar en les influències que poden generar les emigracions, conquestes i contactes amb altres cultures que generen una tipologia que just es pot explicar per la història i cultura de cada lloc. Aquest cas no apareix a la zona que abraça aquest treball on existeix una correspondència entre les diverses tipologies, el medi, el clima i l'activitat dels que l'habituen o han habitat.

A. Allànegui classifica les causes que determinen i influeixen en les diferents tipologies. Aquestes es resumeixen en:

- . Causes naturals: geogràfiques, geològiques, climàtiques ...
- . Causes humanes : socials i econòmiques, històriques i culturals, etnològiques i racials.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

CAJA DE BALEARES
"SA NOSTRA"

També a PORTOL i SA CABANETA.-----

1882

1982

GÜIIEEM
VIDAL
MATERIALS
CERÀMIQUES

C/ Prínceps d'Espanya, 5
Tf: 60 21 32

ES FIGUERAL

MARRATXI

AUTO-ESCOLA

* KALET *

SEGUIM FENT BONA FEINA !!

C/ Verge de Montserrat
Tf.: 27 39 97

ES RAFAL

CIUTAT

C/ Jaume I s/n
Tf: 60 24 76
SA CABANETA
(Per carretera de Sineu, Km 8)

C/ Santiago Ramón y Cajal, 10
Tf: 28 15 59

Palma--11

CAIXA DE PENSIONS
"la Caixa"

Antoni Laura, 63
60 09 36
PONT D'INCA